2021 m. sausio 21 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0024

Lyčių aspektu grindžiamas požiūris COVID-19 krizės metu ir pokriziniu laikotarpiu

2021 m. sausio 21 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl lyčių aspektu grindžiamo požiūrio COVID-19 krizės metu ir pokriziniu laikotarpiu (2020/2121(INI))

(2021/C 456/18)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 3 dalį ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 6, 8 ir 153 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 23 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 2-ą, 3-ią, 5-ą, 9-ą, 10-ą, 16-ą ir 20-ą principus,

— atsižvelgdamas į Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., principą „nė vieno nepalikti nuošalyje“, visų pirma į 1-ąjį tikslą, kuriuo siekiama panaikinti skurdą, į 3-iąjį tikslą, kuriuo siekiama užtikrinti sveiką žmonių gyvenseną, į 5-ąjį tikslą, kuriuo siekiama užtikrinti lyčių lygybę ir pagerinti moterų gyvenimo sąlygas, ir į 8-ąjį tikslą, kuriuo siekiama tvaraus ekonomikos augimo,

— atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,

— atsižvelgdamas į 2008 m. gegužės 3 d. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (NTK) 6 straipsnį,

— atsižvelgdamas į po 1975 m. priimtas ES direktyvas dėl įvairių vienodo požiūrio į vyrus ir moteris aspektų (Tarybos direktyvos 79/7/EEB [1], 86/613/EEB [2], 92/85/EEB [3] ir 2004/113/EB [4], Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB [5], Tarybos direktyva 2010/18/ES [6] ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES [7]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES [8],

— atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (toliau – Stambulo konvencija),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),

---

(1) 1978 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 79/7/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklaus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje (OL L 6, 1979 1 10, p. 24).

(2) 1986 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyva 86/613/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris, kurie verčiasi savarankiška darbo veikla, įskaitant žemės ūkyje, principo taikymo ir dėl savarankiškai dirbančių moterų apsaugos nėštumo ir motinystės metu (OL L 359, 1986 12 19, p. 56).

(3) 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų skatinti, kad būtų užtikrinta geresnė nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų sauga ir sveikata, nustatymo (dešimtoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 348, 1992 11 28, p. 1).

(4) 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo (OL L 373, 2004 12 21, p. 37).

(5) 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (OL L 204, 2006 7 26, p. 23).

(6) 2010 m. kovo 8 d. Tarybos direktyva 2010/18/ES, įgyvendinanti patikslintą BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP ir ETUC sudarytą Bendrąjį susitarimą dėl vaiko priežiūros atostogų, ir panaikinanti Direktyvą 96/34/EB (OL L 68, 2010 3 18, p. 13).

(7) 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/613/EEB (OL L 180, 2010 7 15, p. 1).

(8) OL L 188, 2019 7 12, p. 79.

2021 m. sausio 21 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 21 d. bendrą tarnybų darbinį dokumentą „Lyčių lygybė ir moterų įgalinimas. Keisti mergaičių ir moterų gyvenimą plėtojant ES išorės santykius (2016–2020 m.)“ (SWD(2015)0182),

— atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 4 d. pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo sudarymo Europos Sąjungos vardu (COM(2016)0109),

— atsižvelgdamas į 2020 m. vasario 13 d. savo rezoliuciją dėl ES prioritetų 64-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje ([9]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 30 d. savo rezoliuciją dėl vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo ([10]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. vasario 13 d. savo rezoliuciją dėl priešiškos reakcijos į moterų teises ir lyčių lygybę ES ([11]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 28 d. savo rezoliuciją dėl ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos ir kitų kovos su smurtu dėl lyties priemonių ([12]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 15 d. savo rezoliuciją dėl priežiūros paslaugų ES siekiant užtikrinti didesnę lyčių lygybę ([13]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 29 d. savo rezoliuciją dėl neįgalių moterų padėties ([14]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. balandžio 17 d. savo rezoliuciją dėl moterų ir mergaičių įgalėjimo pasitelkiant skaitmeninį sektorių ([15]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 16 d. savo rezoliuciją dėl moterų, lyčių lygybės ir su klimatu susijusio teisingumo ([16]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 3 d. savo rezoliuciją dėl moterų ekonominio įgalėjimo ES privačiajame ir viešajame sektoriuose ([17]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 14 d. savo rezoliuciją dėl poreikio parengti ES strategiją siekiant pašalinti vyrų ir moterų pensijų skirtumą ir jo išvengti ([18]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. kovo 14 d. savo rezoliuciją dėl moterų ir vyrų lygybės Europos Sąjungoje 2014–2015 m. ([19]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. balandžio 4 d. savo rezoliuciją dėl moterų ir jų vaidmens kaimo vietovėse ([20]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. vasario 14 d. savo rezoliuciją dėl lyčių lygybės skatinimo psichikos sveikatos ir klinikinių tyrimų srityje ([21]),

---

([9]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0039.
([10]) Priimti tekstai, P9_TA(2020)0025.
([11]) OL C 449, 2020 12 23, p. 102.
([12]) Priimti tekstai, P9_TA(2019)0080.
([13]) OL C 363, 2020 10 28, p. 80.
([14]) OL C 363, 2020 10 28, p. 164.
([15]) OL C 390, 2019 11 18, p. 28.
([16]) OL C 458, 2018 12 19, p. 34.
([17]) OL C 346, 2018 9 27, p. 6.
([18]) OL C 331, 2018 9 18, p. 60.
([19]) OL C 263, 2018 7 25, p. 49.
([20]) OL C 298, 2018 8 23, p. 14.
([21]) OL C 252, 2018 7 18, p. 99.

— atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 8 d. savo rezoliuciją dėl moterų pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų padėties Europos Sąjungoje ([22]),

— atsižvelgdamas į 2016 m. sausio 19 d. savo rezoliuciją dėl Europos moterų verslumui trukdančių išorės veiksnių ([23]),

— atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 9 d. savo rezoliuciją dėl moterų karjeros mokslo srityje ir universitetuose ir stiklo lubų, su kuriomis susiduriama ([24]),

— atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 9 d. savo rezoliuciją dėl ES moterų ir vyrų lygybės strategijos po 2015 m. ([25]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 10 d. Tarybos išvadas „Lyčių lygybe grindžiama ekonomika ES. Tolesni veiksmai“,

— atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) ataskaitą „COVID-19 and the world of work. Fourth edition“ (liet. „COVID-19 ir darbo rinka. Ketvirtasis leidimas“), paskelbtą 2020 m. gegužės 27 d.,

— atsižvelgdamas į TDO analizę „Sectoral impact, responses and recommendations related to COVID-19“ (liet. „Su COVID-19 susijęs poveikis sektoriams, reagavimo veiksmai ir rekomendacijos“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio mėn. paskelbtą EBPO ataskaitą „Women at the core of the fight against COVID-19“ (liet. „Moterys – pagrindinės kovotojos su COVID-19“),

— atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 6 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2019 m. moterų ir vyrų lygybės ES ataskaita“ (SWD(2019)0101),

— atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 9 d. paskelbtą JT padalinio „JT Moterys“ ataskaitą „The Impact of COVID-19 on Women“ (liet. „COVID-19 poveikis moterims“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 2 d. paskelbtą JT padalinio „JT Moterys“ ataskaitą „From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19“ (liet. „Nuo įžvalgų iki veiksmų. Lyčių lygybė po COVID-19“),

— atsižvelgdamas į JT padalinio „JT Moterys“ leidinį „Online and ICT* facilitated violence against women and girls during COVID-19“ (liet. „Internete ir IRT* aplinkoje per COVID-19 pandemiją padaugėjo smurto prieš moteris ir mergaites atvejų“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 27 d. paskelbtą Jungtinių Tautų gyventojų fondo (UNFPA) ataskaitą „Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage“ (liet. „COVID-19 pandemijos poveikis šeimos planavimui ir smurto dėl lyties, moterų lyties organų žalojimo ir vaikų santuokų panaikinimui“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 28 d. paskelbtą UNFPA pareiškimą „Millions more cases of violence, child marriage, female genital mutilation, unintended pregnancy expected due to the COVID-19 pandemic“ (liet. „COVID-19 pandemijos lemti milijonai naujų smurto, vaikų santuokų, moterų lyties organų žalojimo, nenumatyto nėštumo atvejų“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 24 d. Europos Tarybos Veiksmų dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje ekspertų grupės (GREVIO) pirmininkės Marceline Naudi pareiškimą dėl būtinybės pandemijos metu laikytis Stambulo konvencijos standartų,

— atsižvelgdamas į Jungtinių tyrimų centro pranešimą „How will the COVID-19 crisis affect existing gender divides in Europe?“ (liet. „Kaip COVID-19 krizė paveiks esamą lyčių atskirtį Europoje?“),

---

([22]) OL C 50, 2018 2 9, p. 25.
([23]) OL C 11, 2018 1 12, p. 35.
([24]) OL C 316, 2017 9 22, p. 173.
([25]) OL C 407, 2016 11 4, p. 2.

2021 m. sausio 21 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 15 d. paskelbtą Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) 2019 m. lyčių lygybės indeksą,

— atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 29 d. paskelbtą EIGE ataskaitą „Tackling the gender pay gap: not without a better work-life balance“ (liet. „Kovoti su vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumu galima tik užtikrinus geresnę profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. paskelbtą EIGE ataskaitą „Beijing + 25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States“ (liet. „Pekinas + 25: penktoji Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo ES valstybėse narėse peržiūra“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio mėn. EUROFOUND apklausos duomenų rinkinį „Living, Working and COVID-19“ (liet. „Gyvenimas, darbas ir COVID-19“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 14 d. paskelbtą Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) tyrimą „A long way to go for LGBTI equality“ (liet. „Ilgas kelias iki LGBTI asmenų lygybės“),

— atsižvelgdamas į 2018 m. balandžio 5 d. FRA ataskaitą „A persisting concern: anti-Gypsyism as a barrier to Roma inclusion“ (liet. „Nuolatinė problema: priešiškumas romams – kliūtis romų įtraukčiai“),

— atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 5 d. paskelbtą FRA apklausą „Violence against women: an EU-wide survey“ (liet. „Smurtas prieš moteris – ES masto tyrimas“),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės lesbiečių ir gėjų asociacijos „ILGA-Europe“ politikos apžvalgą „COVID-19: domestic violence against LGBTI people“ (liet. „COVID-19: smurtas artimoje aplinkoje prieš LGBTI asmenis“),

— atsižvelgdamas į Europos moterų lobistinės organizacijos leidinį „Putting equality between women and men at the heart of the response to COVID-19 across Europe“ (liet. „Moterų ir vyrų lygybė – pagrindinis atsakas į COVID-19 visoje Europoje“),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės šeimos planavimo federacijos (IPPF) Europos tinklo leidinį „How to address the impact on women, girls and vulnerable groups and their sexual and reproductive safety“ (liet. „Kaip spręsti poveikio moterims, mergaitėms ir pažeidžiamoms grupėms ir jų lytinei bei reprodukcinei saugai problemą?“),

— atsižvelgdamas į Europos moterų lobistinės organizacijos politikos apžvalgą „Walk-the-talk: EU funds must mirror women's equality“ (liet. „Nuo žodžių – prie darbų: ES fondai turi atitikti moterų lygybės principą“),

— atsižvelgdamas į Europos moterų lobistinės organizacijos politikos apžvalgą „Women must not pay the price for COVID-19!“ (liet. „Moterys neturi nukentėti dėl COVID-19“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 27 d. paskelbtą prof. Sabine Oertelt-Prigione tyrimą „The impact of sex and gender in the COVID-19 pandemic“ (liet. „Lyčių ir lyties poveikis COVID-19 pandemijos metu“),

— atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento forumo lytinių ir reprodukcinių teisių klausimais ir Tarptautinės planuotos tėvystės federacijos Europos tinklo (IPPF EN) paskelbtą bendrą ataskaitą „Sexual and Reproductive Health and Rights during the COVID-19 pandemic“ (liet. „Lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės per COVID-19 pandemiją“),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą (A9-0229/2020),

A. kadangi COVID-19 krizė ir jos padariniai turi aiškų lyčių aspektą, nes jie daro skirtingą poveikį moterims ir vyrams ir išryškino esamą nelygybę bei trūkumus lyčių lygybės ir moterų teisių srityse; todėl reikia reaguoti ir imtis su lytimi susijusių veiksmų;

B. kadangi COVID-19 įvairiai ir įvairiu mastu veikia skirtingas visuomenės grupes, įskaitant moteris ir vyrus, jaunuolius, vyresnio amžiaus žmones, neįgaliuosius, smurto dėl lyties ir smurto artimoje aplinkoje aukas, žmones iš skirtingos socialinės ir ekonominės aplinkos, vaikus, vienišus tėvus ir mažumų grupes, įskaitant romus, LGBTQI + asmenis ir pabėgėles ir migrantes, COVID-19 taip pat daro tarpsektorinį poveikį; kadangi moterys ir mergaitės patirs neproporcingai didelį poveikį trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais ir kadangi pandemija padidino esamą struktūrinę lyčių nelygybę, ypač tarp marginalizuojamoms grupėms priklausančių mergaičių ir moterų;

C. kadangi pradiniai oficialūs mirtingumo rodikliai rodo, kad vyresnių vyrų mirtingumo nuo šio viruso rodiklis yra didesnis už moterų rodiklį, o moterims kyla didesnė rizika užsikrėsti virusu dėl neproporcingai didelio darbuotojų skaičiaus svarbiausių sektorių priešakinėje linijoje dabartinių krizių metu;

D. kadangi ES ir valstybės narės nebuvo pasirengusios tokiai sveikatos krizei; kadangi galimybė gauti su sveikata susijusias paslaugas nepatiriant diskriminacijos yra pagrindinė žmogaus teisė; kadangi dėl kilusios sveikatos krizės dar labiau išaugo jau esamos teisinės, politinės ir kitos kliūtys gauti esminės svarbos priežiūros paslaugas; kadangi atšaukus arba atidėjus „neesmines“ sveikatos priežiūros paslaugas buvo uždelsta ir kartais iškilo kliūčių, be kita ko, ir moterims, teikti esminės svarbos gydymą skubiai reikalingos pagalbos atvejais; kadangi, šiuo atveju, buvo suvaržytos galimybės gauti gydymą lytinės ir reprodukcinės sveikatos srityje ir pasinaudoti atitinkamomis paslaugomis, todėl kilo sunkių pasekmių, ir tam tikrose valstybėse narėse buvo teisinių mėginimų riboti teisę į saugų ir teisėtą abortą; kadangi moterų esminės svarbos poreikiai apima galimybes pasinaudoti nėštumo priežiūros ir saugų gimdymą užtikrinančiomis paslaugomis, kontracepcijos priemonių prieinamumą, saugų abortą ir dirbtinio apvaisinimo *in vitro* paslaugas, taip pat klinikinės pagalbos teikimą iššaginimo ar seksualinio prievartavimo atveju; kadangi dėl ypatingosios padėties, susiklosčiusios per krizę nacionalinėse sveikatos priežiūros sistemose, ir apribojus būtinąsias paslaugas ir prekes moterys ir mergaitės susidūrė su pavojumi prarasti pagrindinę teisę į sveikatos priežiūros paslaugas; kadangi dėl pastangų suvaldyti protrūkius gali būti perskirstyti rutininėms sveikatos priežiūros paslaugoms skirti ištekliai ir gali būti dar labiau apribotos galimybės pasinaudoti lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis;

E. kadangi karantino laikotarpiu tam tikrų valstybių narių teikiamos ataskaitos ir duomenys atskleidė nerimą keliantį smurto artimoje aplinkoje ir smurto dėl lyties masto didėjimą, įskaitant fizinį smurtą, psichologinį smurtą, priverstinę kontrolę ir kibernetinį smurtą; kadangi smurtas yra ne privatus klausimas, o visuomenės problema; kadangi dėl karantino priemonių nuo intymaus partnerio smurto nukentėjusiems asmenims tapo sudėtingiau ieškoti pagalbos, nes jie dažnai izoliuojasi su savo prievartautoju ir turi ribotas galimybes gauti paramos paslaugas, pavyzdžiui, apsigyventi moterų prieglaudose, paskambinti į pagalbos linijas, o trūkstant paramos struktūrų ir išteklių jau kilusi vadinamoji šešėlinė pandemija dar labiau plinta; kadangi nuo smurto nukentėjusioms moterims ir mergaitėms skirtose prieglaudose esančių vietų skaičius sudaro tik pusę Stambulo konvencijoje reikalaujamo vietų skaičiaus; kadangi COVID-19 pandemijos lemta krizė kelia vis didesnį pavojų daugelio pažeidžiamoms grupėms priklausančių moterų gyvybei ir gerovei; kadangi moterų žmogžudystės nėra įtraukiamos į oficialius mirties nuo COVID-19 atvejų statistinius duomenis, bet šie atvejai tikrai yra susiję su protrūkiu ir jo laikotarpiu taikytomis izoliavimo priemonėmis; kadangi dėl suvaržymų ir izoliavimo priemonių gali kilti didesnis moterų lyties organų žalojimo pavojus, nes vaikai nėjo į mokyklą ir moterų lyties organų žalojimo praktika galėjo likti nepastebėta; kadangi ekonominiai ir socialiniai sunkumai dar labiau apsunkina padėtį ir ilguoju laikotarpiu gali padidinti smurto artimoje aplinkoje ir smurto dėl lyties mastą ir dėl to moterims gali būti sudėtingiau palikti prievartą naudojančius partnerius;

F. kadangi dėl dažnesnio interneto naudojimo per pandemiją išaugo internete ir IRT aplinkoje patiriamo smurto dėl lyties atvejų ir internetinio seksualinio priekabiavimo prie vaikų ir ypač mergaičių skaičius; kadangi žmogaus teisių gynėjai, politikoje dalyvaujančios moterys, žurnalistės, etninių mažumų grupėms priklausančios moterys, čiabuvių tautoms priklausančios moterys, lesbietės, biseksualios ir translytės moterys, taip pat neįgalios moterys ypač dažnai susiduria su smurtu IRT aplinkoje; kadangi Europoje 18–29 m. amžiaus jaunos moterys susiduria su didžiausia smurto internete rizika ([26]);

G. kadangi dauguma per dabartinę krizę esmines paslaugas teikiančių darbuotojų yra moterys, įskaitant 76 proc. sveikatos priežiūros darbuotojų (gydytojų, slaugytojų, akušerių, stacionarinės globos namų darbuotojų), 82 proc. kasininkių, 93 proc. vaikų priežiūros darbuotojų ir mokytojų, 95 proc. namų tvarkytojų ir pagalbininkių ir 86 proc. asmeninės priežiūros darbuotojų ([27]) ES; kadangi tik dėl šių darbuotojų, kurie dažnai neturi galimybės išlaikyti fizinį atstumą, todėl

([26]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ STUD/2018/604979/IPOL_STU(2018)604979_EN.pdf
([27]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/frontline-workers

susiduria su didesniu viruso perdavimo savo giminaičiams pavojumi, pavyksta išlaikyti mūsų ekonominę, socialinę ir sveikatos priežiūros sistemas, visuomeninį gyvenimą ir pagrindinę veiklą;

H. kadangi daugelyje esminių sektorių, kuriuose daugiausia dirba moterys, gali būti mokamas žemas (dažnai tik minimalus) darbo užmokestis; kadangi horizontalioji ir vertikalioji darbo rinkos segregacija ES vis dar yra didelė, o moterų skaičius mažiau pelninguose sektoriuose yra per didelis; kadangi 30 proc. moterų dirba švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinio darbo srityse (palyginti – 8 proc. vyrų) ir 7 proc. moterų dirba mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse (palyginti – 33 proc. vyrų) ([28]); kadangi TDO įspėja, kad tam tikros grupės patirs neproporcingai didelį ekonominės krizės poveikį, įskaitant tuos, kurie pradeda dirbti, ir taip padidės nelygybė, taip pat tai, kad moterys turi mažiau galimybių užsitikrinti socialinę apsaugą ir joms teks neproporcinga našta; kadangi yra priežasčių susirūpinti, nes dėl krizės prarasta darbo vietų tuose sektoriuose, kuriuose yra profesijų, kuriomis daugiausia užsiima moterys; kadangi sektoriai, kuriuose dirba daugiausia vyrai, turi galimybių atsigauti anksčiau, nei sektoriai, kuriuose paprastai dirba daugiausia moterų; kadangi priemonės „Next Generation EU“ ekonomikos gaivinimo plane reikėtų skirti pakankamai dėmesio sektoriams, kuriuose moterų skaičius yra per didelis; kadangi Komisijos pasiūlyme dėl ekonomikos gaivinimo plano pabrėžiama, kad investicijos į skaitmeninę pertvarką yra būsimo Europos klestėjimo ir atsparumo užtikrinimo raktas; kadangi 2019 m. lyčių lygybės indeksas parodė, jog skaitmeniniame sektoriuje vyrauja lyčių nelygybė, todėl reikia imtis veiksmų, kad darbo rinkos skaitmeninės pertvarkos metu būtų sumažintas atotrūkis tarp lyčių ir sumažinta darbo rinkos segregacija;

I. kadangi moterys dažniau nei vyrai dirba laikiną darbą, darbą ne visą darbo dieną ir darbą be garantijų (26,5 proc., palyginti su 15,1 proc. vyrų ([29])), todėl joms didelį poveikį padarė ir ilguoju laikotarpiu darys darbo vietų praradimas ir priverstinės atostogos dėl krizės;

J. kadangi EUROFOUND tyrimo duomenys rodo, kad COVID-19 krizė kelia didelį pavojų prarasti per keletą dešimtmečių pasiektus laimėjimus lyčių lygybės srityje, susijusius su dalyvavimu darbo rinkoje, ypač, jei bus toliau trukdoma vykdyti šią veiklą tokiuose sektoriuose, kuriuose moterų skaičius yra per didelis ([30]); kadangi tyrimas atskleidė, kad 2015–2018 m. lyčių užimtumo skirtumas nustojo mažėti, o nuolatiniai dalyvavimo darbo rinkoje skirtumai kiekvienais metais Europai kainuoja daugiau kaip 335 mlrd. EUR, t. y. 2,41 proc. ES BVP 2019 m. ([31]);

K. kadangi EIGE, JT Moterys ir kitos organizacijos surinko daug pagrįstų įrodymų apie krizės poveikį lytims; kadangi vis dėlto sunku visapusiškai įvertinti krizės poveikį dėl palyginamų, pagal lytį suskirstytų duomenų trūkumo valstybėse narėse; kadangi COVID-19 pandemija turi precedento neturintį poveikį ES darbo rinkai; kadangi kiekviename sektoriuje reikia atidžiai išnagrinėti padėtį, naudojant pagal lytį ir amžių išskaidytus duomenis, atsižvelgiant į krizės ir ekonomikos gaivinimo laikotarpius; kadangi dar nežinomos visos ekonominės, socialinės ir su užimtumu susijusios pandemijos pasekmės, tačiau preliminarūs tyrimai, įskaitant EUROFOUND tyrimus, rodo, kad prarandama daug darbo vietų paslaugų ir pramonės sektoriuose, taip pat kontaktinio darbo sektoriuose, įskaitant mažmeninę prekybą, laisvalaikio ir asmenines paslaugas, kuriose dominuoja moterys; kadangi, priešingai, kituose sektoriuose, nepaisant krizės, buvo išsaugotos darbo vietos, įskaitant viešąjį, medicinos ir IRT sektorius;

L. kadangi pradedantys verslininkai labai smarkiai nukentėjo nuo krizės;

M. kadangi COVID-19 atskleidė ilgalaikę priežiūros paslaugų teikimo daugelyje ES valstybių narių problemą; kadangi priežiūra turi būti suvokiama kaip visapusiška ir nepertraukiama, pradedant vaikų priežiūra ir baigiant priežiūra po pamokų, neįgaliųjų ir vyresnio amžiaus asmenų priežiūra;

([28]) EIGE 2019 m. lyčių lygybės indeksas.
([29]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/economic-hardship-and-gender
([30]) EUROFOUND 2020 m. COVID-19 apklausa.
([31]) EUROFOUND, „Closing gender gaps in employment: defending progress and responding to COVID-19 challenges“ (liet. „Atotrūkio tarp lyčių panaikinimas užimtumo srityje. Pažangos apsauga ir reagavimas į COVID-19 keliamus iššūkius“) (2020 m.).

N. kadangi uždarius mokyklas, priežiūros centrus ir darbo vietas padidėjo nevienodas neapmokamų namų ūkio ir priežiūros pareigų pasiskirstymas moterims namuose, nes joms ne tik dažnai teko derinti šias pareigas su darbu namuose, bet jos liko ir be pakankamos paramos vaikų ir vyresnio amžiaus asmenų priežiūrai; kadangi nuotolinis darbas negali pakeisti vaikų priežiūros paslaugų; kadangi moterys neapmokamai priežiūrai ir namų ruošos darbams per savaitę paprastai skiria 13 valandų daugiau už vyrus ([32]); kadangi COVID-19 krizė suteikė galimybę vyrams labiau įsitraukti į su priežiūra susijusius darbus, tačiau taip pat atskleidė, kaip vis dar nevienodai dalijamasi priežiūros ir namų ūkio darbais, – o tai gali padaryti didesnį poveikį moterims ir mergaitėms; kadangi nuotolinio darbo ir šeimos pareigų derinimas moterims reiškia papildomą naštą, todėl joms tenka didesnė emocinė, psichinė ir socialinė našta; kadangi dėl tokios padėties sumažėja pasiekimai darbe ir daroma įtaka moterų profesiniam tobulėjimui, palyginti su vyrais;

O. kadangi vienišiems tėvams, iš kurių 85 proc. yra moterys ir kurios sudaro 6,7 mln. vienišų motinų namų ūkių ES ([33]), beveik pusė susiduria su dideliu socialinės atskirties ir skurdo pavojumi, tenka neproporcinga ir itin didelė našta;

P. kadangi tyrimas ([34]) parodė, kad COVID-19 turėjo didesnį poveikį mažus vaikus auginančioms moterims negu vyrams, kurių namų ūkio situacija yra tokia pati; kadangi beveik trečdaliui (29 proc.) mažus vaikus auginančių moterų buvo sudėtinga visą dėmesį skirti darbui, palyginti su 16 proc. mažus vaikus auginančių vyrų; kadangi dvigubai daugiau vaikus auginančių moterų (29 proc.) po darbo yra pernelyg pavargusios, kad atliktų namų ruošos darbus, palyginti su 16 proc. vyrų; kadangi 2020 m. balandžio mėn. 0–11 m. amžiaus vaikus auginančios moterys patyrė didesnę įtampą nei tokio pat amžiaus vaikus auginantys vyrai (23 proc., palyginti su 19 proc.), dažniau jautėsi vienišos (14 proc., palyginti su 6 proc.) ir prislėgtos (14 proc., palyginti su 9 proc.);

Q. kadangi Komisijos pasiūlyme dėl ekonomikos gaivinimo plano atkreipiamas dėmesys į investicijas į žaliąją pertvarką; kadangi moterys patiria kitokį klimato kaitos poveikį, nes dėl įvairių priežasčių jos susiduria su didesne rizika ir kliūtimis; kadangi lyčių lygybė ir moterų įtraukimas į sprendimų priėmimą yra būtina darnaus vystymosi ir efektyvaus dėl klimato kaitos kylančių iššūkių įveikimo sąlyga; kadangi visi klimato politikos veiksmai turi apimti lyčių aspektu grindžiamą požiūrį ir tarpsektorinę perspektyvą;

R. kadangi tam tikros visuomenės grupės, pavyzdžiui, vieniši tėvai, smurto aukos, rasinių ir etninių mažumų moterys, vyresnio ir jauno amžiaus moterys, neįgaliosios, romų tautybės moterys, LGBTQI + asmenys, prostitucija besiverčiančios moterys, pabėgėliai ir migrantai, atsižvelgiant į taikomas priemones ir esamus infrastruktūros ir paslaugų trūkumus, yra ypač pažeidžiami viruso arba jo su sveikata susijusių ir ekonominių ir socialinių padarinių;

S. kadangi benamės dėl COVID-19 pandemijos ir toliau susiduria su specifiniais iššūkiais, nes laikinajame ir susiklosčius ypatingajai padėčiai skiriamame būste kyla ypač didelis ligos perdavimo, smurto dėl lyties pavojus ir nėra galimybių naudotis higienos bei sveikatos priežiūros infrastruktūra;

T. kadangi COVID-19 yra pasaulinė pandemija, nuo kurios kenčia visos pasaulio šalys; kadangi dėl pandemijos gyventojai, visų pirma moterys ir mergaitės, patirs pražūtingų padarinių šalyse, kuriose sveikatos priežiūros sistemos yra nepakankamai finansuojamos, taip pat nuo konfliktų nukentėjusiose šalyse; kadangi pandemija iki 2021 m. daugiau kaip 47 milijonus moterų ir mergaičių visame pasaulyje nustums žemiau skurdo ribos ([35]);

U. kadangi, remiantis naujausiais UNFPA duomenimis, visame pasaulyje vėluojant įgyvendinti visuomenės informavimo programas arba jas nutraukus ir vėluojant šviesti apie žalingą praktiką, manoma, kad per ateinantį dešimtmetį dviem milijonais padaugės moterų lyties organų žalojimo atvejų ir bus sudaryta 13 mln. daugiau vaikų santuokų, palyginti su prognozėmis prieš pandemiją;

([32]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/unpaid-care-and-housework

([33]) https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/how-will-covid-19-crisis-affect-existing-gender-divides-europe

([34]) EUROFOUND, 2020 m. COVID-19 apklausa.

([35]) JT Moterys, „From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19“ (liet. „Nuo įžvalgų iki veiksmų. Lyčių lygybė po COVID-19“).

2021 m. sausio 21 d., ketvirtadienis

V. kadangi paslaugų teikimas turėtų būti grindžiamas duomenimis paremtu poreikių nustatymu, o biudžetiniai ištekliai turėtų būti skiriami atsižvelgiant į šį tyrimą; kadangi sudarant biudžetą ir skirstant išteklius turi būti atsižvelgiama į skirtingus vyrų ir moterų poreikius ir aplinkybes;

W. kadangi moterys ir vyrai dėl esamų stiklo lubų yra nevienodai įtraukiami į sprendimų priėmimą, susijusį su atsigavimo laikotarpiu; kadangi moterys ir joms atstovaujančios pilietinės visuomenės organizacijos turi atlikti aktyvų centrinį vaidmenį sprendimų priėmimo procesuose, taip siekiant užtikrinti, jog būtų atsižvelgiama į jų požiūrį ir poreikius priimant sprendimus, apibrėžiant, įgyvendinant ir stebint atsigavimo laikotarpį ir susijusias priemones vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis;

X. kadangi moterų teisių ir lyčių lygybės skatinimo klausimai turi būti integruoti ir aptarti aukščiausiu lygmeniu, ypač atsižvelgiant į ES lyčių lygybės strategijos įgyvendinimą; kadangi, nors Europos Parlamentas turi komitetą, skirtą moterų teisėms ir lyčių lygybei, o Komisija yra paskyrusi išimtinai už lygybę atsakingą Komisijos narį, tačiau nėra konkretaus Tarybos darinio lyčių lygybės klausimais, o už lyčių lygybę atsakingi ministrai ir valstybės sekretoriai neturi specialaus diskusijų ir sprendimų priėmimo forumo;

Y. kadangi šiame dokumente nustatytais esminiais veiksmais bus didinamas atsparumas ir pasirengimas būsimoms krizėms;

Bendrosios pastabos

1. pabrėžia, kad visais reagavimo į COVID-19 krizę aspektais reikia laikytis lyčiai atžvalgaus požiūrio, vadovaujantis lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą principais, siekiant apsaugoti ir ginti moterų teises pandemijos laikotarpiu ir po jos bei skatinti lyčių lygybę;

2. pabrėžia, kad ateityje plėtojant politiką ir ją įgyvendinant reikia mokytis iš įgytos patirties ir dabartinės krizės, kad nebūtų kartojamos praeities klaidos, taip pat reikia parengti lyčių požiūriu pritaikytus veiksmus visiems būsimų krizių etapams, taip siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui moterų teisėms; ragina Komisiją sudaryti geresnes sąlygas sukurti nuolatinį tinklą, kuriame valstybės narės dalytųsi geriausia patirtimi, kaip spręsti su lytimi susijusius COVID-19 klausimus; ragina Tarybą sukurti specialų lyčių lygybės darinį ir formalią darbo grupę, kad būtų įgyvendintos bendros ir konkrečios priemonės, kuriomis siekiama spręsti uždavinius, kylančius moterų teisių ir lyčių lygybės srityje, ir užtikrinti, kad lyčių lygybės klausimai būtų aptariami aukščiausiu politiniu lygmeniu;

3. pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės paprastai turėtų atlikti poveikio lyčiai vertinimus, be kita ko, imtis priemonių, kurios būtų įtrauktos į ekonomikos gaivinimo planą; nusprendžia į priemonę „Next Generation EU“, priimdamas Parlamento poziciją, įtraukti lyčių lygybės aspektą ir jį stiprinti;

4. ragina Komisiją dabartinės krizės metu ištirti viruso paplitimą tarp darbuotojų svarbiausiuose sektoriuose, ypač tarp moterų ir etninių mažumų, atsižvelgiant į neproporcingai didelį jų skaičių šiuose sektoriuose; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis atitinkamų veiksmų, kad būtų padidinta šių asmenų sauga darbe, ir ragina valstybes nares pagerinti jų darbo sąlygas, be kita ko, ir per Pagrindų direktyvą ([36]), Direktyvą 92/85/EEB ir ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginę programą po 2020 m.;

5. ragina valstybes nares, Komisiją, Eurostatą ir EIGE reguliariai rinkti duomenis apie COVID-19, juos išskirstant pagal lytį, amžių ir sąveikinę diskriminaciją, šalia kitų veiksnių, taip pat duomenis apie socialinį ir ekonominį viruso poveikį; pabrėžia, kad ekonomikos gaivinimo priemonės turi būti rengiamos atsižvelgiant į pagal lytį suskirstytus duomenis ir jas jais grindžiant, taip siekiant užtikrinti visapusišką reakciją, ypač daug dėmesio skiriant sritims, kuriose trūksta duomenų arba jie yra nepalyginami, pavyzdžiui, smurto prieš moteris ir priežiūros paslaugų srityje; pabrėžia, kad tokie duomenys turi būti sistemingai renkami ir viešai prieinami; pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turi remti nacionalinių statistikos institucijų ir kitų susijusių subjektų pajėgumų stiprinimą šioje srityje;

([36]) 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989 6 29, p. 1).

6. pabrėžia, kad būtina užtikrinti vienodą atstovavimą moterims ir vyrams, be kita ko, priklausantiems pažeidžiamiausioms grupėms, lyderystės ir sprendimų priėmimo procesuose, pradedant taikyti priemones krizių metu ir jas atšaukiant, taip pat visais ekonomikos gaivinimo planų kūrimo, priėmimo ir vykdymo etapais, taip siekiant visapusiškai ir deramai atsižvelgti į specialiuosius moterų ir vyrų poreikius ir veiksmingas ir tikslines priemones, kuriomis planuojama užtikrinti, jog reikalingas paramos paketas atitiktų šių asmenų poreikius; ragina valstybes nares tokių krizių metu įsteigti specialiąsias darbo grupes, į jas įtraukiant atitinkamus suinteresuotuosius subjektus ir moterų pilietinių organizacijų atstovus, siekiant užtikrinti lyčių aspekto integravimą; ragina valstybių narių nacionalinius parlamentus steigti komitetus, kurie įvertintų COVID-19 krizės poveikį moterims ir mergaitėms, kad būtų sukurta speciali erdvė diskusijoms ir būtų stebima krizė bei jos poveikis lytims; palankiai vertina Komisijos ketinimą skatinti priimti pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl biržinių bendrovių nevykdomųjų direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir atitinkamų priemonių ([37]) (Direktyva dėl moterų įmonių valdybose) ir primygtinai ragina Tarybą nebeblokuoti šio dokumento ir jį priimti; be to, pabrėžia, kad tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu reikia įtraukti daugiau moterų į ES civilinės saugos mechanizmą ir kitus atsako į krizę mechanizmus; taip pat įsipareigoja užtikrinti, kad Parlamento klausymuose ir seminaruose būtų išlaikyta lyčių pusiausvyra ir diskusijos dėl ekonomikos gaivinimo priemonių būtų išplėstos įtraukiant į jas įvairovę;

7. ragina Komisiją ir valstybes nares atidžiai stebėti ir griežtai reaguoti į dezinformaciją, neigiamą viešąjį diskursą, nepakankamą prioritetų nustatymą, ribotą ar užblokuotą prieigą prie atitinkamų paslaugų ir regresyvias iniciatyvas, susijusias su moterų teisėmis, LGBTQI + asmenų teisėmis ir lyčių lygybe; ragina Komisiją stebėti dėl karantino priemonių mažėjančią erdvę pilietinės visuomenės organizacijoms ir demonstracijoms, susijusioms su minėtomis temomis, nes tai yra demokratijos ir pagrindinių teisių klausimas COVID-19 krizės ir po jos laikotarpiu; pastebi, kad atitinkamų priemonių imamasi tais atvejais, kai nustatoma, kad teisinės valstybės principų pažeidimai valstybėje narėje daro pakankamai tiesioginį neigiamą poveikį patikimam ES biudžeto finansų valdymui ar Sąjungos finansinių interesų apsaugai arba kelia didelę riziką, kad toks poveikis bus daromas; ragina valstybes nares užtikrinti, kad ribojamosios neatidėliotinos priemonės būtų naudojamos tik kovojant su pandemija, būtų apibrėžtas ribotas jų taikymo laikas ir jos būtų suderinamos su pagrindinėmis teisėmis;

COVID-19 krizės su sveikata susiję aspektai ir poveikis lytims

8. reiškia susirūpinimą dėl didelio mirtingumo nuo COVID-19; atkreipia dėmesį į pradinį didesnį vyrų mirtingumą ir primygtinai ragina Pasaulio sveikatos organizaciją (PSO) ir atitinkamas ES agentūras išnagrinėti skirtingą poveikį vyrų ir moterų sveikatai; ragina Komisiją toliau stebėti padėtį siekiant suprasti ilgalaikį viruso poveikį moterų ir vyrų sveikatai; pabrėžia, jog atliekant klinikinius viruso tyrimus būtina užtikrinti lyčių pusiausvyrą, kad būtų galima įvertinti skirtingą poveikį, kurį virusas ir bet kokia galima vakcina ar gydymas gali turėti moterims ir vyrams;

9. primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti galimybę pasinaudoti esminėmis kokybiškomis moterų ir vyrų medicininės ir psichologinės sveikatos priežiūros paslaugomis, nesusijusiomis su COVID-19, pavyzdžiui, vėžio patikros ir gydymo, nėštumo ir gimdymo sveikatos priežiūros, taip pat skubiosios pagalbos, kuri skirta asmenims, kuriuos ištinka infarktai ar insultai, paslaugomis; primygtinai ragina valstybes nares šiose srityse veikti pagal PSO gaires;

10. apgailestauja dėl to, kad kai kuriose valstybėse narėse krizės metu buvo nepaisoma galimybių naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis ir teisėmis, jos buvo ribojamos ar netgi ginčijamos; pabrėžia, kad valstybės narės per krizę ir po jos bei panašiose ekstremaliosiose situacijose turi užtikrinti kokybišką ir įperkamą, nepatiriant diskriminacijos, prieigą prie lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių paslaugų, informacijos ir prekių, ir pripažinti, kad tai yra esminės, gyvybę gelbstinčios ir laiko požiūriu dažnai jautrios paslaugos ir turėtų būtų teikiamos laikantis PSO gairių ir vadovaujantis į pacientą orientuotu ir žmogaus teisėmis pagrįstu požiūriu; griežtai nepritaria jokiems bandymams riboti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises ir LGBTQI + asmenų teises, be to, pabrėžia, kad lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių oponentams neturėtų būti leidžiama šia krize pasinaudoti kaip galimybe riboti moterų teises, pavyzdžiui, teisę į saugų abortą; ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas keistis geriausia patirtimi tarp valstybių narių, sykiu įtraukiant pilietinės visuomenės organizacijas, kurios dažnai yra šios srities ekspertai, kalbant apie naujus metodus užtikrinant su lytine ir reprodukcine sveikata bei teisėmis susijusios priežiūros teikimą, ir būdus, kuriuos pasitelkus galima spręsti su šių

([37]) COM(2012)0614.

paslaugų teikimu susijusių trūkumų šalinimo problemą; pabrėžia, koks svarbus bendravimas su paslaugų tiekėjais siekiant paaiškinti, kad šios paslaugos ir toliau būtų pripažįstamos esminėmis ir turėtų būti nuolat teikiamos; pabrėžia, kad visos su motinyste susijusios paslaugos turi būti prieinamos ir joms turėtų būti skiriama pakankamai darbuotojų ir išteklių;

11. primygtinai ragina valstybes nares investuoti į atsparias sveikatos sistemas ir skatinti ir remti esminius darbuotojus, pavyzdžiui, sveikatos ir socialinės priežiūros darbuotojus, užtikrinant saugias darbo sąlygas, teikiant atitinkamos įrangos, nustatant teisingo atlyginimo sąlygas, siūlant profesinio tobulėjimo galimybių, taip pat ir aukštojo mokslo srityje, taip pat užtikrinant prieigą prie tokių paslaugų, kaip vaikų priežiūra ir psichinės sveikatos paslaugos;

12. primygtinai ragina Komisiją atsižvelgti į kritines aplinkybes, pavyzdžiui, COVID-19, ir jų poveikį su lytimi susijusiems sveikatos priežiūros aspektams, pavyzdžiui, lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, imantis su sveikata susijusių reagavimo politikos priemonių, pavyzdžiui, programą „ES – sveikatos labui“, ES kovos su vėžiu planą ir ES sveikatos strategiją; ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant programą „ES – sveikatos labui“ į ją įtraukti 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje nurodytus svarbiausius sveikatos srities tikslus, pavyzdžiui, lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises kaip neatsiejamą sveikatos dalį ir žmonių gerovei bei lyčių lygybės skatinimui būtiną veiksnį; prašo didinti investicijas į lyčių lygybei svarbias paslaugas ir užtikrinti, kad lyčių sveikatos ekspertai ir lyčių balansas būtų įtraukti į programos „ES – sveikatos labui“ įgyvendinimą;

13. primena, kad prieiga prie sveikatos priežiūros yra žmogaus teisė, ir ragina užtikrinti atitinkamą finansavimą; primena valstybėms narėms, stiprinant sveikatos priežiūros sistemų pajėgumus ir esminės svarbos infrastruktūrą, COVID-19 padarinių požiūriu atsižvelgti į moterų ir vyrų unikalius poreikius, ypač kalbant apie išlaidas sveikatai, ligų nustatytą ir reagavimą, pasirengimą ekstremaliesiems atvejams, mokslinius tyrimus ir plėtrą ir sveikatos srities darbuotojus;

14. ragina valstybes nares šios krizės metu ir po jos, atsižvelgiant į izoliavimo sukeliamą stresą, nerimą, depresiją ir vienišumą, taip pat į ekonominius rūpesčius ir smurtą dėl lyties arba į kitus su krize susijusius veiksnius, turint omenyje tai, kad poveikis moterims ir vyrams yra nevienodas, skatinti rengti daugiau pagalbos psichinės sveikatos srityje iniciatyvų, taip pat investuoti finansinių išteklių ir taip užtikrinti galimybes gauti deramų paslaugų, jei jų reikia; ragina Komisiją surengti ES masto psichinės sveikatos kampaniją;

Smurtas dėl lyties per COVID-19 krizę

15. reikalauja, kad, reaguodamos į COVID-19 pandemiją, valstybės narės spręstų smurto dėl lyties problemas, su kuriomis susiduria moterys ir mergaitės, įskaitant translytes moteris, taip pat interseksualius, dvinarės lyčių sistemos neatitinkančius ir tradicinių lyčių normų neatitinkančius asmenis; primygtinai ragina valstybes nares, kol izoliavimo priemonės dar taikomos ir iš karto po jų, toliau nagrinėti duomenis ir tendencijas, susijusius su visų formų smurto dėl lyties ir smurto artimoje aplinkoje paplitimu ir pranešimu apie tokius atvejus, taip pat padarinius vaikams; pripažįsta, kad visuomenės reakcija, sprendžiant smurto prieš moteris ir mergaites problemą ir deramai atsižvelgiant į būtinybę užkirsti kelią smurtui prieš moteris reagavimo į nenumatytus atvejus planuose ir kalbant apie būsimas krizines situacijas, yra nepakankama, nes skiriama mažai dėmesio išimčių dėl izoliavimo taisyklių laikymosi nustatymui, kuriant pagalbos telefonu linijas ir dalijimosi informacija priemones ir signalus, taip pat užtikrinant nuolatinę prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų, išlaikant saugią prieigą prie teisės klinikų ir prieglaudų ar alternatyviųjų apgyvendinimui skirtų objektų, turinčių pakankamai pajėgumų, policijos ir teisingumo sistemos paslaugų, nepaprastosios padėties teismų, priimančių atitinkamas apribojamąsias ir (ar) apsaugos nutartis, taip pat užtikrinant, kad jie būtų laikomi labai svarbiais; prašo valstybių narių sukurti saugias ir lanksčias įspėjimo apie nepaprastąsias situacijas sistemas, teikti naujas pagalbos paslaugas telefonu, e. paštu ir tekstinėmis žinutėmis, kad būtų galima tiesiogiai susisiekti su policija, ir paslaugas internetu, pavyzdžiui, pagalbos telefono linijas, užmaskuotas taikomąsias programėles, skaitmenines platformas, vaistinių tinklus, ir skirti nepaprastosioms situacijoms skirtą finansavimą, kad būtų remiamos paramos paslaugos, nevyriausybinės organizacijos ir pilietinės visuomenės organizacijos; ragina valstybes nares užtikrinti, kad teikiant paramos paslaugas būtų laikomasi koordinuoto požiūrio nustatant moteris, kurioms iškilęs pavojus, taip siekiant užtikrinti, kad visomis šiomis priemonėmis jų veikimo teritorijoje galėtų pasinaudoti visos moterys ir mergaitės, įskaitant neįgaliąsias, nepriklausomai nuo jų migracijos statuso, ir teikti lyties požiūriu atžvalgų mokymą sveikatos priežiūros darbuotojams, taip pat policijos pareigūnams ir teisminių institucijų atstovams, esantiems priešakinėse linijose; ragina valstybes nares dalytis nacionalinėmis inovacijomis ir geriausia patirtimi, sukaupta sprendžiant smurto dėl lyties problemą, taip siekiant geriau nustatyti ir skatinti veiksmingą praktiką, ir ragina Komisiją skatinti tokią praktiką;

16. atsižvelgdamas į pandemiją, ragina valstybes nares užtikrinti koordinuotą vyriausybių ir viešųjų tarnybų požiūrį, remti infrastruktūrą ir privatųjį sektorių, atnaujinti smurto dėl lyties aukoms taikomus protokolus, kad jos galėtų ieškoti pagalbos, pranešti apie nusikaltimus ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, taip pat skatinti liudytojus pranešti apie tokius nusikaltimus; ragina Komisiją parengti Europos Sąjungos protokolą dėl smurto prieš moteris krizių ir nepaprastosios padėties metu, kad būtų užkirstas kelias smurtui prieš moteris ir teikiama parama smurto dėl lyties aukoms tokiais nepaprastaisiais atvejais kaip COVID-19 pandemija; pabrėžia, kad į šį protokolą reikėtų įtraukti aukoms skirtas esmines apsaugos paslaugas; palankiai vertina Tarybai pirmininkaujančios Vokietijos pasiūlymą įkurti visoje ES veikiančią pagalbos telefonu liniją, kurioje visomis ES kalbomis būtų teikiama pagalba smurto artimoje aplinkoje ir smurto dėl lyties aukoms, ir ragina Tarybą pritarti šiam pasiūlymui;

17. ragina Komisiją skatinti sąmoningumo ugdymo, informavimo ir propagavimo kampanijas, skirtas kovai su visų rūšių smurtu artimoje aplinkoje ir smurtu dėl lyties, pavyzdžiui, fiziniu smurtu, seksualiniu priekabiavimu, kibernetiniu smurtu ir lytiniu išnaudojimu, visų pirma, susijusias su naujai sukurtomis prevencijos priemonėmis ir lanksčiomis įspėjimo apie nepaprastąją padėtį sistemomis, kad būtų skatinama teikti informaciją apie koordinavimą ir bendradarbiavimą su pripažintomis ir specializuotomis moterų organizacijomis; ragina Komisiją, atsižvelgiant į Skaitmeninių paslaugų akto taikymo sritį, bendradarbiauti su technologijų platformomis ir taip spręsti neteisėtos veiklos internete problemą, įskaitant visų rūšių smurtą prieš moteris ir mergaites internete, nes nuo pat pandemijos pradžios yra ir bus plačiai naudojamasi internetu darbo, švietimo ir pramogų tikslais;

18. primena, jog JT specialioji pranešėja smurto prieš moteris klausimais pažymėjo, kad COVID-19 krizė parodė, jog nėra tinkamai įgyvendintos svarbiausios konvencijos, kuriomis siekiama apsaugoti nuo smurto dėl lyties ir užkirsti jam kelią; ragina Tarybą skubiai užbaigti Stambulo konvencijos ratifikavimą ES vardu ir prisijungti prie jos plačiu mastu be jokių apribojimų bei raginti visas valstybes nares ją ratifikuoti ir kuo greičiau deramai įgyvendinti bei užtikrinti jos vykdymą; ragina kitas valstybes nares sparčiai ratifikuoti šią konvenciją ir skirti tinkamų finansinių ir žmogiškųjų išteklių, siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui dėl lyties, kovoti su juo ir apsaugoti jo aukas, visų pirma krizių laikotarpiais; primygtinai ragina valstybes nares atsižvelgti į Europos Tarybos Veiksmų dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje ekspertų grupės (GREVIO) rekomendacijas ir patobulinti savo teisės aktus, kad jie labiau atitiktų Stambulo konvencijos nuostatas, visų pirma, bendrąsias smurto dėl lyties veiksmų apibrėžtis;

19. ragina Tarybą į ES nusikalstamų veikų sąrašą įtraukti smurtą prieš moteris ir ragina Komisiją pasiūlyti priimti direktyvą, kuria būtų kovojama su visų formų smurtu dėl lyties, siekiant sukurti tvirtą teisinę sistemą, koordinuoti valstybių narių keitimąsi geriausia patirtimi, skatinti tikslų duomenų rinkimą, kai duomenis galima palyginti, tiksliai įvertinti tokio smurto mastą ir apsvarstyti galimybę parengti prognozes ir įvertinti COVID-19 poveikį pagrindinių paslaugų aukoms; palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą atlikti naują ES apklausą smurto dėl lyties klausimu, kurios rezultatai būtų pristatyti 2023 m.; pabrėžia, kad būtina rinkti suderintus duomenis apie smurtą dėl lyties, ir ragina valstybes nares, jei prašoma, rinkti ir teikti atitinkamus duomenis, be kita ko, Eurostatui;

20. pakartoja, kad tvirtai remia Teisingumo programą ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą; palankiai vertina tai, kad sukūrus Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą sukurta nauja Sąjungos vertybių kryptis, ir pabrėžia, kad dėmesys turėtų būti sutelktas į teisių apsaugą, propagavimą ir informuotumo apie jas didinimą teikiant finansinę paramą pilietinės visuomenės organizacijoms, kurios aktyviai vietos, regionų ir tarpvalstybiniu lygmenimis; primena Parlamento poziciją dėl tinkamo šių programų finansavimo užtikrinimo; palankiai vertina papildomus asignavimus pavyzdinėms programoms, dėl kurių susitarta galutinėse Parlamento ir Tarybos derybose dėl 2021–2027 m. DFP ir kurie bus naudingi Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programai; palankiai vertina preliminarų susitarimą dėl 2021 m. ES biudžeto, pagal kurį Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programai papildomai skiriama 6,6 mln. EUR; pabrėžia, kad iš šių asignavimų reikia tinkamai finansuoti veiksmus, kuriais siekiama užkirsti kelią smurtui dėl lyties ir su juo kovoti pagal DAPHNE specialųjį tikslą, ir palankiai vertina tai, kad šiuo tikslu sutarta skirti lėšų; pabrėžia, kad ES turi būti ryžtingesnė gindama savo vertybes ir skirti deramą finansavimą šiai veiklai; be to, ragina skubiai įgyvendinti aiškias su lytimi susijusias priemones, numatyti specialių lėšų, siekiant patenkinti specifinius moterų poreikius po krizės, ypač užimtumo, smurto dėl lyties ir lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje, įskaitant kitas programas ir priemones, numatytas naujoje programoje „Next Generation EU“ ir 2021–2027 m. DFP, vadovaujantis Lyčių lygybės strategijos dualiniu požiūriu; ragina valstybes nares ir Komisiją, teikiant nacionalinius reagavimo į COVID-19 planus, juose tai apsvarstyti ir deramai atsižvelgti į esamas priemones ir finansavimą, lyčių lygybę paverčiant esmine ekonomikos gaivinimo ypatybe; ragina valstybės nares ir Komisiją ekonomikos gaivinimo priemonėse laikytis lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą principų;

2021 m. sausio 21 d., ketvirtadienis

21. labai susirūpinęs atkreipia dėmesį į krizės poveikį LGBTQI + asmenims, ypač jaunimui, kurių daugumai teko laikytis saugaus fizinio atstumo ar karantino reikalavimų priešiškoje šeimos aplinkoje, kurioje padidėjo pavojus patirti smurtą artimoje aplinkoje ar smurtą dėl priešiškumo LGBTQI + asmenims; pabrėžia, kad daugiau kaip pusė LGBTQI + asmenų yra bedarbiai arba dirba mažų garantijų darbą ir turi ribotus bei nestabilius finansinius išteklius, dėl kurių jiems toliau tenka dirbti priešiškoje ar užgaulioje aplinkoje; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visose su COVID-19 susijusiose specialiose iniciatyvose dėl smurto artimoje aplinkoje, smurto dėl lyties ir seksualinio smurto būtų atsižvelgta į padidėjusią riziką ir specifinius uždavinius, su kuriais susiduria LGBTQI + asmenys, o paramos tarnybos ir smurto artimoje aplinkoje problemą sprendžiančios specialiosios COVID-19 iniciatyvos turėtų aiškų ryšį su smurtą artimoje aplinkoje patyrusiais LGBTQI + asmenimis;

22. ragina valstybes nares užtikrinti, kad smurto dėl lyties aukoms būtų teikiama veiksminga, prieinama, įperkama ir kokybiška medicininė ir psichologinė pagalba, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugas, ypač krizės metu, kai tokia parama turėtų būti laikoma būtina; prašo Komisijos glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir užtikrinti visapusišką Aukų teisių direktyvos ([38]) įgyvendinimą, daugiausia dėmesio skiriant lyties perspektyvai, išryškėjusiai po jos paskutinės įgyvendinimo ataskaitos ([39]), ir siekiant stiprinti nuo smurto dėl lyties nukentėjusiųjų teises naujoje Aukų teisių strategijoje;

COVID-19, ekonomika, ekonomikos gaivinimas ir poveikis lytims

23. ragina Komisiją, Parlamentą ir Tarybą atsižvelgti į tai, kad COVID-19 krizė turėjo neproporcingą socialinį ir ekonominį poveikį moterims, įskaitant jų pajamas ir užimtumo lygį, todėl atsiras dar didesnė vyrų ir moterų nelygybė ir diskriminacija darbo rinkoje, ir ragina Institucijas bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant atidžiai išnagrinėti moterų ir vyrų socialinius ir ekonominius poreikius ir jų specialų užtikrinimą po krizės, taip pat išnagrinėti horizontaliąją ir vertikaliąją darbo rinkos segregaciją, rengiant ir įgyvendinant programas pagal 2021 m. ES biudžetą, kitą DFP ir priemonę „Next Generation EU“, užtikrinant, kad į visas programas būtų įtrauktas lyčių aspektu grindžiamas požiūris, biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą, taip pat *ex ante* ir *ex post* poveikio lytims vertinimai, kaip nurodyta Komisijos 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje; ragina veiksmingai įgyvendinti šią strategiją ir stebėti, kaip ji įgyvendinama; ragina valstybes nares į savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti skyrių su tiksliniais veiksmais, kuriais būtų skatinama lyčių lygybė, šį skyrių parengiant bendradarbiaujant su nacionalinėmis lygybės institucijomis;

24. pabrėžia, kad po krizės reikės iš naujo išnagrinėti darbo pobūdį ir vietą; pabrėžia, kad darbas iš namų nėra vaikų priežiūros pakaitalas ir nepakeičia poreikio teikti įperkamas kokybiškas vaikų priežiūros paslaugas ir sudaryti galimybes jomis naudotis, darbas iš namų taip pat nepakeičia su negalia susijusio darbo vietos pritaikymo; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl lankstaus darbo, dėl kurio susitarta su darbdaviais, moterims ir vyrams galima sudaryti galimybes dirbti iš namų arba vietinėse bendrose darbo erdvėse, todėl galima užtikrinti didesnę profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, kuri gali paskatinti ilgalaikį lyties požiūriu įtraukų ekonomikos augimą; pažymi, kad laikantis šio požiūrio galima stiprinti kaimo vietoves ir infrastruktūrą; ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų įgyvendinti Barselonos tikslai; primygtinai ragina valstybes nares nedelsiant ratifikuoti 2019 m. TDO konvenciją dėl smurto ir priekabiavimo (Nr. 190) ir ją įgyvendinti kartu su prie jos pridėta Rekomendacija (Nr. 206), kurioje išvardyti visi atvejai, kuriais gali būti patiriamas smurtas ir priekabiavimas darbinėje aplinkoje, pavyzdžiui, viešosios ir privačiosios darbo vietos, taip pat darbiniai ryšiai;

25. ragina Komisiją rinkti į kategorijas suskirstytus ir palyginamus duomenis apie įvairių rūšių priežiūros paslaugų teikimą, įskaitant vaikų, vyresnio amžiaus asmenų ir neįgaliųjų priežiūrą, taip pat apie prižiūrinčiojo lytį, amžių ir užimtumo statusą, kad juos būtų galima įtraukti į tyrimą, kuriame būtų nagrinėjama priežiūros paslaugų spraga, siekiant parengti ES priežiūros strategiją, kurioje būtų laikomasi holistinio ir visą gyvenimą apimančio požiūrio į priežiūrą, atsižvelgiant į prižiūrimųjų ir prižiūrinčiųjų poreikius; pažymi, kad šioje strategijoje turi būti atsižvelgiama į valstybių narių ir regionų kompetenciją, tačiau ja turėtų būti siekiama pagerinti bendradarbiavimą ir koordinavimą ES lygmeniu per atitinkamas iniciatyvas ir investicijas, įskaitant, programą „InvestEU“ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, kad tai būtų naudinga neformaliesiems ir formaliesiems prižiūrintiems asmenims ir žmonėms, kuriais jie

([38]) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

([39]) 2020 m. gegužės 11 d. Komisijos ataskaita dėl 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai (COM(2020)0188).

rūpinasi; pabrėžia, kad bendradarbiavimas ir veiksmai ES lygmeniu ir veiksmingas ES lėšų naudojimas gali prisidėti prie kokybiškų, prieinamų ir įperkamų priežiūros paslaugų plėtojimo;

26. pabrėžia, kad investicijos į priežiūrą yra svarbios siekiant užtikrinti lyčių lygybę, ekonominį moterų įgalėjimą, kuriant atsparias visuomenes, įteisinant geresnes darbo, socialinės apsaugos ir pensijų sąlygas sektoriuose, kuriuose daugiausia dirba moterys, investicijos taip pat turi teigiamą poveikį BVP, nes suteikia galimybę daugiau moterų dalyvauti apmokamame darbe; pabrėžia, kad, atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos ir atitinkamų priemonių padarinius, būtina keisti priežiūros paslaugų teikimo modelius; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją sudarytų geresnes sąlygas keistis geriausia patirtimi, susijusia su priežiūros paslaugų kokybe, prieinamumu ir įperkamumu, taip pat įvairiais priežiūros paslaugų modeliais; primygtinai ragina Komisiją išsiaiškinti neformaliųjų prižiūrinčiųjų asmenų padėtį ir pasidalyti geriausia patirtimi, kaip valstybės narės gali įteisinti jų darbą; ragina valstybes nares tenkinti prižiūrinčiųjų asmenų poreikius šiems išėjus į pensiją; atitinkamai ragina parengti pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl prižiūrinčiųjų asmenų socialinės apsaugos ir jiems teikiamų paslaugų;

27. primygtinai ragina valstybes nares, pasitelkiant pavyzdines skatinamąsias priemones, skatinti vyrus rinktis lanksčias darbo sąlygas, kadangi tokiomis sąlygomis paprastai naudojasi neproporcingai daug moterų; primygtinai ragina valstybes nares visapusiškai į nacionalinę teisę perkelti ir nedelsiant įgyvendinti Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvą ir ragina Komisiją atidžiai ir sistemingai kasmet stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina šią direktyvą; ragina valstybes nares spręsti su profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra susijusias problemas, neapsiribojant direktyvoje nustatytais standartais, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad būtina spręsti dėl COVID-19 priemonių lemtų aplinkybių kilusias problemas ir jų padarinius, susijusius su įstaigose, įskaitant vaikų priežiūros institucijas, taikomais medicininiais protokolais;

28. ragina valstybes nares, kol dar taikomos COVID-19 krizės suvaldymui skirtos priemonės, artimuosius prižiūrintiems ir dirbantiems tėvams numatyti specialias atostogas, kurios būtų neperleidžiamos ir visiškai apmokamos;

29. pripažįsta, kad vieniši tėvai, kurių didžioji dalis (85 proc.) yra moterys, pandemijos metu ir laikotarpiu po krizės pateko į itin sudėtingas aplinkybes dėl daugialypės naštos, kurią sudaro nuolatinė priežiūra, rūpesčiai dėl vaikų globos susitarimų ir galimi ekonominiai sunkumai bei vienišumas; ragina Komisiją ir valstybes nares atsižvelgti į jų ypatingą padėtį ir papildomai ją išnagrinėti, įskaitant papildomą naštą, susijusią su darbu, vaikų mokymusi ir priežiūra, galimybe kreiptis į advokatus ir susitarimų dėl globos įgyvendinimu;

30. pabrėžia, kad svarbu didinti moterų dalyvavimo ekonomikoje mastą ir užtikrinti įtraukesnį ekonomikos augimą – visa tai turėtų būti sprendimo dėl atsigavimo po pandemijos dalis, nes moterų lygios galimybės ir didesnis dalyvavimas darbo rinkoje gali padidinti darbo vietų skaičių, ekonomikos klestėjimą ir konkurencingumą ES; ragina valstybes nares laikytis Komisijos ES užimtumo politikos gairių, tinkamai atsižvelgiant į savo nacionalinius darbo rinkos modelius; šiuo atveju ragina valstybes nares tinkamai atsižvelgti į darbo rinkos segregaciją, mažų garantijų darbą, darbo užmokesčio ir pensijų skirtumus, taip, per specialią politiką, siekiant pagerinti darbo sąlygas ir socialinę apsaugą;

31. pabrėžia, kad vienodas užmokestis už vienodą moterų ir vyrų vienodos vertės darbą turi būti pagrindinis principas, kuriuo Komisija, Parlamentas ir visos valstybės narės turi vadovautis rengdami atsako į COVID-19 krizę priemones; ragina Komisiją laikytis įsipareigojimo nedelsiant pateikti privalomas priemones dėl darbo užmokesčio skaidrumo, siekiant iš tiesų mažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumus, nes ekonominiai rodikliai patvirtina, kad šie skirtumai dėl pandemijos toliau didėja; šiuo atveju ragina Komisiją apsvarstyti valstybių narių geriausią patirtį, sykiu tinkamai atsižvelgiant į unikalias mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) sąlygas ir skirtingus darbo rinkos modelius ES; be to, ragina Komisiją peržiūrėti Direktyvą 2006/54/EB;

32. pabrėžia uždavinius, kylančius namų ūkio ir priežiūros sektoriuje bei jo darbuotojams; ragina valstybes nares ratifikuoti TDO konvenciją Nr. 189 dėl deramo darbo namų ūkio darbuotojams ir užtikrinti, kad sektoriuje būtų taikomos visos finansinio krizės poveikio švelninimo priemonės, jog jie galėtų atnaujinti savo veiklą tinkamomis sąlygomis; ragina valstybes nares užtikrinti namų ūkio darbo sektoriaus įteisinimą;

33. palankiai vertina Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII) ir Išplėstinės atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII+) dokumentų rinkinį, kuriuo sutelkiama sanglaudos politika siekiant remti pažeidžiamiausius sektorius, taip pat ragina priimti tikslines priemones, kuriomis būtų imamasi veiksmų dėl sektorių, kuriuose dirba daugiausia moterys; pabrėžia, kad Komisijos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) yra svarbi, nes užtikrina bedarbių ir priverstinių atostogų išėjusių darbuotojų pajamų rėmimą;

pabrėžia, kad reikia įvertinti šių priemonių poveikį moterų ir vyrų padėčiai ES darbo rinkoje ir atitinkamai pritaikyti būsimą politiką; pabrėžia, kad, siekiant atsižvelgti į darbo rinkos pokyčius dėl COVID-19 padarinių, reikia parengti moterims skirtas perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo programas;

34. ragina Komisiją remti verslininkus, ypač verslininkes, siekiančias plėtoti ir tobulinti COVID-19 laikotarpiu įgytus įgūdžius ar interesus, be kita ko, sudaryti verslumo galimybių motinoms, vienišiems tėvams ir kitiems asmenims, kurie ne taip dažnai užsiima versline veikla, kad jie galėtų padidinti savo ekonominį savarankiškumą, ir gerinti galimybes gauti paskolas, gilinti jų žinias apie paskolas, nuosavo kapitalo finansavimą ir mikrofinansavimą pagal ES programas ir fondus, kad krizė taptų galimybe daryti pažangą per prisitaikymą ir transformaciją įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę ekonomiką; ragina ES institucijas ir valstybes nares ypač daug dėmesio skirti MVĮ rėmimui, visų pirma siekiant remti MVĮ, kurioms vadovauja moterys, dažnai susiduriančios su unikaliais uždaviniais, kad gautų reikiamą finansavimą, ir kurioms reikės didelės paramos ekonomikos gaivinimo etapu; ragina Komisiją, EIGE ir Eurostatą rinkti daugiau duomenų apie moterų vadovaujamas MVĮ, savarankiškai dirbančias moteris, moterų vadovaujamus startuolius ir COVID-19 pandemijos poveikį;

35. ragina Komisiją ir valstybes nares padidinti moterų dalyvavimo mastą ir indėlį dirbtinio intelekto, gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos ir skaitmeniniame sektoriuose, taip pat ekologiškoje ekonomikoje; ragina laikytis daugialypio požiūrio sprendžiant atotrūkio tarp lyčių problemą visais skaitmeninio švietimo ir užimtumo lygmenimis, kad būtų panaikinta skaitmeninė atskirtis, kuri išryškėjo į internetinę erdvę netikėtai perkėlus darbą ir mokymąsi, taip pat daugelį paslaugų ir priemonių; pabrėžia, kad panaikinus skaitmeninę atskirtį padidės lyčių lygybė ne tik darbo rinkos, bet ir galimybės naudotis technologijomis asmeninėje erdvėje požiūriu; ragina Komisiją integruoti lyčių aspektą į bendrosios rinkos strategiją ir skaitmeninę darbotvarkę, siekiant veiksmingai spręsti nepakankamo atstovavimo moterims augančiuose sektoriuose problemą būsimos ES ekonomikos naudai; palankiai vertina Komisijos Moterų dalyvavimo skaitmeninėje ekonomikoje rezultatų suvestinę, kuria stebimas moterų dalyvavimas skaitmeninėje ekonomikoje, jų naudojimasis internetu, naudojimosi internetu įgūdžiai, taip pat specializuoti įgūdžiai ir užimtumas; pabrėžia, kad svarbu padėti valstybėms narėms ir Komisijai priimti informacija pagrįstus sprendimus ir nustatyti atitinkamus tikslus, visų pirma atsižvelgiant į COVID-19 padarinius;

36. pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į ypatingą moterų padėtį po motinystės atostogų, kad jos, nepatirdamos diskriminacijos, galėtų naudotis vyriausybės teikiama parama;

37. ypač atkreipia dėmesį į žemės ūkio sektoriaus ir maisto tiekimo iššūkius ES, taip pat į ypatingą moterų padėtį kaimo vietovėse; pabrėžia, kad būtina išlaikyti dabartinę teminę paprogramę, skirtą moterims kaimo vietovėse, įgyvendinant bendros žemės ūkio politikos strateginius planus, finansuojamus iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai; pabrėžia, kad šia paprograme siekiama skatinti moterų užimtumą ir verslumą; todėl ragina ES fondų lėšas skirti tam, kad kaimo vietovėse būtų sukurtos geresnės gyvenimo ir darbo sąlygos; be to, ragina apsvarstyti kaimo vietovėse gyvenančių moterų vaidmenį išsaugant aplinką ir biologinę įvairovę pagal Europos žaliąjį kursą; ragina valstybes nares keistis geriausia patirtimi, susijusia su profesiniu sutuoktinių statusu žemės ūkio sektoriuje, ir prašo Komisijos parengti atitinkamas gaires;

COVID-19 ir tarpsektoriškumas

38. pabrėžia, kad sąveikinė struktūrinė diskriminacija sukuria papildomų kliūčių ir daro neigiamą socialinį ir ekonominį poveikį konkrečioms moterų grupėms, todėl būtina užtikrinti visų asmenų saugumą, apsaugą ir socialinę bei ekonominę gerovę ir jų poreikių tenkinimą, tinkamai atsižvelgiant į tarpsektorinį požiūrį į krizės meto ir pokrizines priemones;

39. pabrėžia, kad moteris ir mergaites svarbu įtraukti kuriant prieinamą tikslinę informaciją ir kad šią informaciją reikia skleisti bet kokioje aplinkoje, ypač krizės metu;

40. pabrėžia, kad dėl ilgesnės tikėtinos gyvenimo trukmės ir didesnės tikimybės patirti sveikatos problemų vyresnio amžiaus moterys dažnai sudaro daugumą ilgalaikės priežiūros įstaigų ([40]), kurios daugelyje šalių dėl, be kita ko, nepakankamų išteklių ir žinių, būtinų gyventojų saugumui ir apsaugai užtikrinti, tapo viruso židiniais, gyventojų; ragina Komisiją išanalizuoti skirtingas formaliosios ilgalaikės priežiūros teikimo sistemas ir jų atsparumo lygį COVID-19

([40]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/gender-impacts-health

pandemijos metu; ragina valstybes nares išnagrinėti priežiūros paslaugų teikimą vyresnio amžiaus asmenims tiek gyvenamosiose priežiūros paslaugų įstaigose, tiek bendruomenės globos namuose, taip pat paslaugų teikimą visą parą namuose arba priežiūrą kartu gyvenant, ir užtikrinti vyresnio amžiaus moterų gerovę, įskaitant galimybes naudotis priežiūros ir sveikatos priežiūros paslaugomis ir ekonominį savarankiškumą; ragina Tarybą nustatyti prieinamų, įperkamų ir kokybiškų ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo tikslus, prilygstančius Barselonos tikslams;

41. apgailestauja, kad daug neįgalių moterų, įskaitant tas, kurios yra priklausomos nuo kitų asmenų teikiamų kasdienės priežiūros paslaugų, ypač tas, kurios gyvena institucinėse įstaigose ir kitose uždarose struktūrose ir kurios turi didelių paramos poreikių, nuo pandemijos smarkiai nukentėjo, tačiau negalėjo pasinaudoti savo įprastiniais paramos tinklais ar laikytis fizinio atstumo, taip pat turėjo sunkumų gauti paslaugų ir prekių; ragina valstybes nares užtikrinti, kad šie paramos tinklai būtų laikomi esminėmis paslaugomis ir būtų deramai pritaikyti prie sąlygų, taip pat tai, kad būsimose krizių ir nepaprastųjų atvejų planavimo priemonėse būtų numatyta tenkinti specialiuosius neįgaliųjų, ypač moterų ir mergaičių, poreikius; ragina ES ir valstybes nares užtikrinti visų neįgalių moterų ir mergaičių teises, kaip įtvirtinta Neįgaliųjų teisių konvencijoje, įskaitant jų teisę į savarankišką gyvenimą ir galimybę gauti išsilavinimą bei teisę į darbą ir užimtumą;

42. ragina valstybes nares krizės metu užtikrinti paramą migrantėms moterims ir vyrams, suteikiant jiems galimybę naudotis ypatingos svarbos sveikatos priežiūros paslaugomis; pabrėžia, kad pabėgėlių ir priėmimo centrai turi tinkamai atsižvelgti į moterų ir mergaičių poreikius ir riziką, atsižvelgiant į žinomas su socialinių kontaktų ribojimu ir higienos palaikymu susijusias problemas, taip pat į jų pažeidžiamumą smurto dėl lyties požiūriu, ir skirti deramą finansavimą siekiant panaikinti šią riziką;

43. atkreipia dėmesį į išskirtines benamių moterų ir prostitucija besiverčiančių moterų padėties aplinkybes ir didesnį jų pažeidžiamumą smurto dėl lyties atveju, taip pat į tai, kad dėl COVID-19 pandemijos ir vėlesnių neatidėliotinų priemonių trūksta galimybių naudotis higienos ir sveikatos priežiūros paslaugomis; ragina valstybes nares užtikrinti paslaugų ir tinkamos paramos teikimą ir nesaugioje padėtyje esantiems asmenims, įskaitant moteris, kurioms gresia skurdas arba kurios gyvena skurde, benamėms arba socialinės atskirties požiūriu pažeidžiamoms moterims; palankiai vertina Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondą (EPLSAF), iš kurio skiriami papildomi ištekliai kovai su materialiniu nepritekliumi ir socialinės pagalbos teikimui; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad benamės ir dokumentų neturinčios moterys turėtų galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis; pažymi, kad Komisijos integracijos ir įtraukties veiksmų plane buvo atsižvelgta į šių visuomenės grupių padėtį; ragina valstybes nares savo reagavimo į pandemiją planuose tinkamai atsižvelgti į benames;

44. atkreipia dėmesį į papildomus poreikius, kurių turi mažumų grupių, pavyzdžiui, romų kilmės moterys, susiduriančios su įsigalėjusia diskriminacija ir nuolat patiriančios jų teisių pažeidinėjimą dėl galimybės naudotis pagrindine infrastruktūra, paslaugomis, gauti informaciją nebuvimo, ypač karantino laikotarpiu;

45. pabrėžia esminį paramos paslaugų LGBTQI + asmenims pobūdį, įskaitant pagalbą psichinės sveikatos srityje, tarpusavio paramos grupes ir paramos paslaugas nuo smurto dėl lyties nukentėjusiems asmenims;

46. apgailestauja dėl ksenofobinės ir rasinės diskriminacijos atvejų, kurių pagausėjo dėl krizės, ir primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares visiškai netoleruoti rasistinių išpuolių ir laikytis tarpsektorinio požiūrio imantis atsakomųjų veiksmų, kuriais tenkinami marginalizuojamų grupių, įskaitant rasines ir etnines mažumas, poreikiai;

47. primygtinai ragina valstybes nares patvirtinti ir įgyvendinti Kovos su diskriminacija direktyvą ir užtikrinti, kad visose ES valstybėse narėse būtų panaikintos daugialypės ir tarpsektorinės diskriminacijos formos;

48. pabrėžia, kad valstybės narėms privalo užtikrinti nuolatines vaikų galimybes gauti švietimo paslaugas, deramą dėmesį skiriant marginalizuojamos socialinės ir ekonominės aplinkos grupėms, pažeidžiamiems vaikams ir mergaitėms, kuriems kyla rizika atsidurti skurde arba kurie skursta, kurioms kyla didesnė rizika būti anksti ar priverstinai sutuoktoms; pabrėžia, jog būtina užtikrinti, kad nuotolinis mokymasis būtų visiškai prieinamas visiems asmenims; pabrėžia, kad visi jaunuoliai turi gauti reikiamų išteklių ir paramą mokyklų uždarymo laikotarpiu ir turėti palankių sąlygų grįžti į švietimo sistemą pasibaigus krizei;

Išorės veiksmai

49. pabrėžia, kad pasaulinis COVID-19 pandemijos pobūdis reikalauja visuotinio atsako; atkreipia dėmesį į dėl COVID-19 pažeidžiamą moterų ir mergaičių padėtį daugelyje pasaulio vietų (ypač tose, kuriose padėtis nestabili ir vyksta konfliktai), susijusią su, pavyzdžiui, galimybėmis naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, pažeidžiamumu smurto dėl lyties srityje, įskaitant moterų lyties organų žalojimą ir ankstyvąsias ar

priverstines santuokas, užimtumo statusu, galimybių gauti išsilavinimą trūkumu ir ypač dideliu skurdu bei badu; pažymi, kad daugelyje šalių partnerių moterys dirba moterų dominuojamuose sektoriuose, pavyzdžiui, drabužių pramonė ir maisto gamyba, ir šie sektoriai nukentėjo labiausiai ir tai daro grandininį poveikį jų šeimų ir bendruomenių skurdo lygiui ir ekonominei nepriklausomybei, taip pat moterų ir mergaičių sveikatai ir saugumui; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, jog šalims partnerėms šiai krizei įveikti teikiama finansinė parama taip pat būtų skiriama moterų ir mergaičių paramai; ragina stiprinti paramą moterų žmogaus teisių gynėjams ir moterų teisių organizacijoms ir jų dalyvavimui visais sprendimų priėmimo lygmenimis; pabrėžia, jog reikia dėti visas įmanomas pastangas, kad būtų galima užtikrinti būsimos vakcinos prieinamumą visiems;

50. palankiai vertina Komisijos pateiktą Europos komandos dokumentų rinkinį, kurį Komisija pateikė siekdama padėti šalims partnerėms kovoti su COVID-19 pandemija ir jos pasekmėmis, ir pabrėžia, kad skiriant šias lėšas reikia atsižvelgti į lyčių aspektą ir numatyti lėšų lyčių lygybei užtikrinti; pabrėžia, kad įgyvendinant Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP) ir Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP III) reikia imtis reagavimo į COVID-19 priemonių, kuriomis integruojamas lyčių aspektas, kad būtų atsižvelgta į išskirtines moterų ir mergaičių padėties aplinkybes ir skatinamos galimybės pasibaigus krizei; ragina šiuo laikotarpiu tęsti švietimą ekstremaliųjų situacijų atvejais ir nustatyti jo prioritetus; ragina ES ir jos valstybes nares pirmenybę teikti visuotiniam solidarumui išlaikant pakankamą oficialios paramos vystymuisi finansavimo lygį ir visapusiškai remiant šalių partnerių atsaką į krizę; ragina ES savo humanitariniuose ir vystomojo bendradarbiavimo reaguojamuose veiksmuose į COVID-19 pandemiją, tarptautiniuose vystomojo bendradarbiavimo veiksmuose ir naujame trečiajame veiksmų planą dėl lyčių lygybės dėmesį skirti prieigos prie sveikatos priežiūrai stiprinimui; pabrėžia, kad lyties aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyties aspektą principų turėtų būti laikomasi visose KVTBP geografinėse ir teminėse programose;

51. ragina Komisiją vykdyti vertybėmis grindžiamą ES prekybos politiką, kuri apimtų aukšto lygio darbo ir aplinkos teisių apsaugos, taip pat pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių, įskaitant lyčių lygybę, paisymo užtikrinimą; primena, kad lyčių aspektas turi būti integruotas į visus ES prekybos ir investicijų susitarimus ir į juos turi būti įtrauktas plataus užmojo ir įgyvendinamas skyrius dėl prekybos ir darnaus vystymosi; primena, kad derybos dėl prekybos susitarimų gali būti svarbi priemonė siekiant lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo trečiosiose šalyse; ragina skatinti ir remti specialiųjų lyčiai skirtų skyrių įtraukimą į ES prekybos ir investicijų susitarimus, atsižvelgiant į jų teikiamą pridėtinę vertę ir vadovaujantis esamais tarptautiniais pavyzdžiais;

52. ragina Komisiją rengiant savo visuotinį atsaką kaip prioritetą įtraukti moteris ir mergaites ir užtikrinti visapusišką jų dalyvavimą, išklausyti jų nuomonių ir suteikti joms galimybę aktyviai prisidėti reaguojant į pandemiją;

Lyčių aspektas ir ekonomikos gaivinimas

53. ragina Komisiją ir valstybes nares visapusiškai įvertinti dėl krizės atsiradusį lyčiai būdingą poveikį ir poreikius, taip pat jos socialines ir ekonomines pasekmes; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti papildomų tikslinių biudžeto išteklių siekiant padėti moterims išbristi iš krizės, be kita ko, įgyvendinant ekonomikos gaivinimo dokumentų rinkinį, ypač užimtumo, smurto ir lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityse, taip pat stebėti šias išlaidas ir lyčių aspekto integravimą visuose biudžeto, politikos pasiūlymuose ir pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, atitinkančių įsipareigojimus Lyčių lygybės strategijoje; ragina Komisiją savo būsimuose pasiūlymuose stiprinti klimato kaitos politikos, skaitmeninės politikos ir lyčių lygybės ryšį; pabrėžia, kad parengiamieji veiksmai yra geriausiais būdas didinti atsparumą visose srityse ištikus naujoms krizėms;

54. ragina lyčių lygybę įtraukti kaip vieną iš politikos prioritetų, kuris būtų svarstomas per būsimą Konferenciją dėl Europos ateities, taip pat ragina ES užtikrinti lyčių pusiausvyrą savo struktūrose ir moterų teisių organizacijas bei moterų organizacijas įtraukti į jų darbą, siekiant pasirūpinti, kad laikotarpiu po COVID pandemijos būtų atsižvelgta į moterų poreikius;

55. ragina ES ir valstybes nares išlaikyti pilietinės visuomenės organizacijoms palankią aplinką, visų pirma teikiant politinę paramą ir pakankamą finansavimą;

o

o o

56. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.